

KORRALDUS

Rebala muinsuskaitseala kaitsekord

Korraldus kehtestatakse muinsuskaitseaduse § 14 lõike 1 ja § 19 lõike 3 alusel kooskõlas sama seaduse § 91 lõikega 1.

I osa

Muinsuskaitseala nimetus ja piir

1. Rebala muinsuskaitseala (edaspidi *muinsuskaitseala*) on võetud riikliku kaitse alla eesmärgiga kaitsta ja säilitada piirkonna kultuurmaastikku, sest see kultuuriväärtusega maa-ala esindab Eesti ainelise kultuuripärandi väärtuslikumat osa.
2. Muinsuskaitseala asub Jõelähtme vallas ja hõlmab Jõelähtme, Koila, Loo, Maardu, Manniva, Parasmäe, Rebala, Saha, Vandjala ja Võerdla küla.
3. Muinsuskaitseala ja selle kaitsevööndi piir on esitatud korralduse lisas 1.

II osa

Muinsuskaitseala kaitse eesmärk, väärtused ja nende hoidmise põhimõtted

4. Muinsuskaitseala kaitse eesmärk on tagada looduse ja inimtegevuse koosmõjul kujunenud ainulaadse, riiklikult olulise kultuuri-, loodus- ja teadusväärtust omava kultuurmaastiku ja seda kujundavate kohataju loovate väärtuste hoidmine, esiletoomine ning säästev areng.
5. Muinsuskaitseala kaitse ja säilimise korraldusele kohaldatakse muinsuskaitseadust koos siin korralduses sätestatuga.
6. Muinsuskaitseala kaitse eesmärgiga seotud väärtused on:
 - 1) muinasajast tänapäevani looduse ja inimtegevuse koosmõjul kujunenud terviklik kultuurmaastik, mida ilmestavad aastatuhandete vältel aset leidnud inimtegevuse jäljed;
 - 2) mitmekesine ja kultuurimälu hoidev elukeskkond;
 - 3) muinsuskaitsealal avanevad kaug- ja lähivaated, sealhulgas vaated ajaloolistele maamärkidele, nagu Jõelähtme kirik, Saha kabel, Jõelähtme kivisild, arheoloogiamälestised ja muud kultuurilooliselt olulised objektid.
7. Muinasajast tänapäevani kujunenud kultuurmaastiku väärtuslikumad kihistused on:
 - 1) muinasaega ulatuv ajalooline maakasutus- ja asustusstruktuur ehk külad, teed ja erineva sihtotstarbega maade (metsa-, heina- karja- ja põllumaade) omavaheline paigutus ehk kõlvikud ning nende erinäoline ilme;
 - 2) arheoloogiapärandid koos kultusekivide, kivilalmete, asulakohtade, ajalooliste looduslike pühapaikade, muistsete põldude ja teiste muististe ning arheoloogilisest kultuurkihist leitud väärtuslike ehituskonstruksioonide, -detailide ja arheoloogiliste leidudega;

3) avatud maastik, mis koosneb nii põllumaast ehk intensiivselt põllumajandussaaduste tootmiseks kasutatavast maast kui ka pärandniitudest ehk poollooduslike kooslustega aladest;

4) ajaloolise järjepidevusega looduslike taimekooslustega alad, nagu Vandjala soo ja Männikuraba;

5) ajalooliselt kujunenud ja säilinud külavormid ja -teed;

6) ajaloolised hooned ja rajatised (edaspidi *ehitised*), piirkonnale iseloomulikud ehitus- ja arhitektuuritraditsioonid ning ehitusmaterjalid (peamiselt paekivi ja puit);

7) külade ja maastiku iseloomulikke ilmet kujundavad pärandkultuuri objektid, sealhulgas paekiviaiad, kaevud, pae- ja turbavõtukohad, kivirahnud ja -hunnikud jms;

8) küladele ja kultuurmaastikule iseloomulik haljastusviis.

8. Kavandatavad tööd ja tegevused peavad olema kooskõlas muinsuskaitseaduse §-s 3 sätestatud ning järgmiste muinsuskaitseala väärtuste säilitamise põhimõtetega:

1) muinsuskaitseala uuendused tagavad kultuurmaastiku säilimise, lähtuvad säästvast arengust ja sobituvad kokku kultuuriväärtusliku keskkonnaga, toetades muinsuskaitseala kaitse eesmärke ning parandades elukeskkonna kvaliteeti;

2) ehituslike ja avaliku ruumi muudatustega parandatakse hoonete energiatõhusust ja suurendatakse ligipääsetavust kultuuripärandile viisil, mis ei kahjusta muinsuskaitseala ega seal asuvate ehitiste, kultuurmaastiku ja pärandkultuuri objektide kultuuriväärtust;

3) piirkonnale omane kultuurmaastiku avatus säilitatakse järjepideva maastikuhooldusega, millega takistatakse võsastumist ja metsastunud alade laienemist;

4) kultuurmaastik ja ajalooline asustusstruktuur säilitatakse koos neile iseloomulike osadega, nagu külateed, õuemaad, arheoloogiapärand, pärandkultuuri objektid jms. Pärandkultuuri objektid säilitatakse ning soodustatakse nende uurimist;

5) muistse asustuse ja inimtegevuse jäljed säilitatakse, võimaluse korral eksponeeritakse ning soodustatakse nende uurimist;

6) põllumajanduslike tegevuste puhul ja maastiku hooldamisel lähtutakse pärandniitude kaitse põhimõttest, millega tagatakse nende säilimine ja hooldamine ning võimaldatakse nende taastamine;

7) ajaloolise järjepidevusega looduslike taimekooslustega alad¹, mis ei ole olnud avatud maastikud, säilitatakse kooslusele omasena;

8) uue hoone ehitamisele eelistatakse võimaluse korral kultuuriväärtuslike hoonete kasutust;

9) kultuuriväärtuslike hooned² säilitatakse ja hooldatakse;

10) kultuuriväärtusliku hoone konserveerimisel, restaureerimisel, ehitamisel ja ilme muutmisel säilitatakse selle arhitektuurilaad, ehitus- ja viimistlusmaterjalid ning arhitektuuridetailid;

11) uute hoonete püstitamisel ja olemasolevate laiendamisel arvestatakse muinsuskaitsealale iseloomulikke arhitektuuritraditsioone, sealhulgas ajaloolise hoonestuse paiknemist, tihedust, mahtu, materjalikasutust, mastaapi, katusemaastikku ja värvilahendust, eesmärgiga hoida ja rikastada kultuurmaastikku;

12) uusi hooned kavandatakse üldjuhul vaid ajalooliste hoonete asukohtadesse, et hoida maastikule iseloomulikke ilmet ja ajaloolise hoonestuse struktuuri;

13) muinsuskaitseala vaadeldavus säilitatakse, tagades kaitsevööndis ehitusmahtudes ja hoonestustiheduses ning looduslikus keskkonnas sujuva ülemineku tänapäevaselt linnalähedaselt asustusstruktuurilt muinsuskaitseala avatud maastikele.

III osa

Muinsuskaitsealal asuvate hoonete väärtusklassid

¹ Näidatud korralduse lisas 3

² Näidatud korralduse lisas 2

9. Muinsuskaitseala hooned, välja arvatud kultuurimälestiseks tunnistatud hooned, jagatakse A, B- ja C-kaitsekategooriasse. Hoone kaitsekategooria on määratud korralduse lisa 2.

10. A-kaitsekategooria hoone on kultuuriväärtuslik hoone, mille puhul säilitatakse hoone autentsus nii eksterjööris kui ka interjööris.

11. B-kaitsekategooria hoone on kultuuriväärtuslik või silmapaistva mõjuga hoone, mille puhul säilitatakse hoone autentsus eksterjööris.

12. C-kaitsekategooria hoone on muu hoone, mille autentsena säilitamist ei nõuta.

13. Juhul, kui ehitise mälestiseks olemine lõpetatakse pärast kaitsekorra jõustumist, käsitletakse ehitist A-kaitsekategooria hoonena kuni kaitsekategooria määramiseni.

14. Kui muinsuskaitsealal olemasolev hoone korralduse lisa 2 märgitud ei ole, käsitletakse seda kuni kaitsekategooria määramiseni B-kaitsekategooria hoonena.

15. Kui hoone ehitatakse pärast kaitsekorra jõustumist, käsitletakse seda kuni kaitsekategooria määramiseni C-kaitsekategooria hoonena.

IV osa

Muinsuskaitseala kaitse eesmärgi tagamiseks vajalikud nõuded

16. Muinsuskaitsealal on kaardistatud nii pärandniitude alad, kus on säilinud liigirikkad poollooduslikud kooslused, kui ka ajaloolise järjepidevusega looduslike taimekooslustega alad, mis ei ole olnud avatud maastikud, nagu Vandjala soo ja Männikuraba. Need alad on märgitud korralduse lisa 3.

Kommenteerinud [KL2]: Männiku raba

17. Muinsuskaitseala maastike puhul kehtivad tööde tegemisel järgmised nõuded:

1) maastike avatus, reljeef, ajalooline struktuur ja maakasutus säilitatakse ning tagatakse vaated maastikele koos seal paikneva arheoloogiapärandiga ja ajaloolistele maamärkidele;

2) maastiku avatuse hoidmiseks tehakse järjepidevat maastikuhooldust;

3) pärandniitudega alasid ei künta, metsastata, väetata ega tehta muid poollooduslike kooslusi hävitavaid või ohustavaid tegevusi, välja arvatud ajalooliste hoonete asukohtades uute ehitiste püstitamine; pärandniitudega alasid võib hooldada traditsioonilise maakasutuse kaudu, milleks on niitmine ja kariloomade karjatamine;

4) põllumaid, sealhulgas parandatud heina- ja karjamaid ning kultuurniite ja -karjamaid võib kasutada põllumajanduslikul otstarbel (taime- või loomakasvatuseks), kui maastike avatus, kultuurimälestiste ja pärandkultuuri objektide säilimine on tagatud;

5) ajaloolise järjepidevusega ja muinsuskaitseala ilmet kujundavate looduslike taimekooslustega maa-alad, nagu Vandjala soo ja Männikuraba, säilitamiseks on lubatud metsakoosluste kujundamine metsamajanduslike võtetega, mis toetavad looduse metsale omast struktuuri (liigilise, vanuselise, bioloogilise mitmekesisuse, produktiivsuse, taastumisvõime ja elupõlisuse säilimist);

6) avatud maastikule uusi hooned üldjuhul ei püstitata; täpsemad nõuded uute hoonete püstitamisele on toodud korralduse punktis 23;

7) taristu ehitamisel eelistatakse maastikku vähe häirivaid lahendusi; välditakse elektriõhuliine ja -poste, maapealseid torustikke, varjestavaid piirdeid jms ning suuri taristuobjekte, välja arvatud kui see pole tehniliselt võimalik; võimaluse korral kasutatakse olemasolevaid tee- ja liinikoridore ja metsapiire ning tagatakse kinnismälestiste, pärandniitude, pärandkultuuriobjektide ja avatud vaadete säilimine;

8) tuule- ja päikeseparke ning maste avatud maastikule ei rajata; päikesepaneelid, tuulikud ja mastid lubatakse paigutada üksnes hoonestatud kinnistu teenindamiseks ning viisil, et need

Kommenteerinud [KL3]: Männiku raba

oleksid ümbritsevast maastikust vähenähtavad ega oleks vastuolus muinsuskaitseala eesmärkidega;

9) uusi kaevandusi ei rajata, kui need võivad ohustada muinsuskaitseala või selle säilimist sellele ainuomases keskkonnas;

10) ajalooliselt kujunenud teedevõrk säilitatakse ja võimaluse korral seda kasutatakse, uute teede kavandamisel arvestatakse piirkonnale iseloomulike lahendustega ning tagatakse pärandmaastiku säilimine ja vaated maastikule.

18. Muinsuskaitsealal on kaardistatud arheoloogilise kultuurkihiga alad, kust on leitud arheoloogilisi leide ja arheoloogilist kultuurikihti või mis kaugseire andmetele tuginedes võivad neid veel sisaldada. Need alad on märgitud korralduse lisas 4.

19. Muinsuskaitsealal asuva arheoloogiapärandi kaitseks kehtivad järgmised nõuded:

1) arheoloogilise kultuurkihiga aladel enne detailplaneeringu kehtestamist või projekteerimistingimuste või ehitusloa andmist või ehitusteatisel menetluse käigus, millega kaasnevad kaeve- ja muud pinnase teisaldamise või juurdeveoga seotud tööd, määrab Muinsuskaitseamet arheoloogilise uuringu juhul, kui tööd ohustavad arheoloogiapärandi säilimist;

2) väärtuslikud ajaloolised ehituskonstruksioonid ja -detailid ning arheoloogilised struktuurid ja elemendid säilitatakse.

20. Muinsuskaitsealal asuva A-kaitsekategooria hoone puhul säilitatakse kultuuriväärtuslikud interjööridetailid (siseuksed, sisetrepid, piirdeliistud, ahjud jms) ja siseviimistluskihid (põrandalauad, parketid, maalingud, stukkdekoor jms), väärtuslikud sisetarindid (vahelaed, siseseinad, mantelkorstnad jms) ning üldjuhul ajalooline ruumiplaneering.

21. Muinsuskaitsealal asuva A- ja B-kaitsekategooria hoone puhul kehtivad tööde tegemisel järgmised nõuded:

1) ajaloolised piirdetarindid, proportsioonid, välisviimistlus ja väärtuslikud detailid säilitatakse võimalikult algupärasena ning tagatakse olemasolevate kandekonstruksioonide püsivus;

2) hoonete puhul, millest on säilinud üksnes ajaloolised paekivimüürid, võib ehitada uued piirdekonstruksioonid olemasolevate sisse; kui paekivihoone müüre ei ole tehnilise seisukorra tõttu võimalik autentsena säilitada, võib need nii algupärase arhitektuurse lahenduse taastamiseks, kui ka hoone ümberehitamiseks uue kasutusotstarbe eesmärgil ümber laduda;

3) hooneosade ja ehitusdetailide taastamisel võetakse võimaluse korral aluseks dokumenteeritud ajalooline lahendus; dokumentatsiooni puudumisel lähtutakse muudatuste kavandamisel hoonest kui tervikust;

4) kasutatakse hoonetüübile ja selle ehitusajale iseloomulikke ehitus- ja viimistlusmaterjale ning võimaluse korral traditsioonilisi töövõtteid ja tehnoloogiaid;

5) traditsioonilisi ehitus- ja viimistlusmaterjale jäljendavaid materjale ei kasutata (nt plastlaudis, kivikatust imiteeriv katuseplekk, õhekrohv);

6) hoone ehitusajale mitteiseloomulikke materjale võib kasutada ainult ajutise konserveeriva lahendusena (nt katusekattena rullmaterjal, eterniit);

7) välispidine soojustamine on lubatud vaid juhul, kui sellega ei hävitata ega kaeta kinni väärtuslikku välisviimistlust ega väärtuslikke detaile ning säilivad hoone ja selle osade proportsioonid;

8) võimaluse korral säilitatakse ja taastatakse hoone ehitusaegsete avade suurus ja paiknemine;

9) võimaluse korral säilitatakse ja restaureeritakse hoone ehitusaegsed või hilisemad hoone arhitektuurse ilmega sobivad avatäited (aknad, ukSED, luugid, jms);

10) uued avatäited valmistatakse algsete avatäidete või analoogiate eeskujul üldjuhul puitmaterjalist; avatäidete asendamisel tagatakse hoone terviklik välisilme;

11) katuseaknad ja katuseväljaehitised, mis jäävad avalikust ruumist vaadeldavad, paigutatakse hoonega arhitektuurselt sobivalt ja hoone fassaadi rütmiga arvestavalt;

12) maapealset osa laiendatakse hoone ja selle lähiümbrusega sobivana, arvestades mahtu, proportsioone, materjalikasutust ja arhitektuurset ilmet;

13) elektri- või muu seade, sealhulgas õhksoojuspumba ja ventilatsiooniseadme hooneväline osa, katusepinnast visuaalselt eristuv päikesepaneel, elektrikapp, postalajaam, mast jms paigaldatakse vähese vaadeldavusega kohta ning viisil, mis ei kahjusta hoone konstruktsioone, väärtuslikke detaile ega viimistlust;

14) tegevuskoha tähis, info- või reklaamikandja lahendatakse hoonega ja ajaloolisse keskkonda kujunduselt ja suuruselt sobivalt ning viisil, mis ei varja maastiku avatust ja väärtuslikke fassaadidetaile ega domineeri.

22. Muinsuskaitsealal asuva C-kaitsekategooria hoone puhul kehtivad tööde tegemisel järgmised nõuded:

1) hoone ilme muutmisel, välimiste avatäidete vahetamisel või paigaldamisel ning välisviimistluse materjalide ja värvilahenduse valikul lähtutakse hoone terviklikust välisilmest ning kasutatakse muinsuskaitsealale sobivaid ehitus- ja viimistlusmaterjale;

2) hoone pae- või maakivist piirdetarindid, mida ei ole võimalik tehnilise seisukorra tõttu taastada, võib lammutada, taaskasutades materjali kas sama või muu ehitise tarbeks;

3) maapealset osa laiendatakse hoone ja selle lähiümbrusega sobivana, arvestades mahtu, proportsioone, materjalikasutust ja arhitektuurset ilmet;

4) elektri- või muu tehnoseade, sealhulgas õhksoojuspumba ja ventilatsiooniseadme hooneväline osa, katusepinnast visuaalselt eristuv päikesepaneel, elektrikapp, postalajaam, mast jms, paigaldatakse vähese vaadeldavusega kohta ning viisil, mis ei kahjusta hoone konstruktsioone ega viimistlust;

5) tegevuskoha tähis, info- või reklaamikandja lahendatakse hoonega ja ajaloolisse keskkonda kujunduselt ja suuruselt sobivalt ning viisil, mis ei varja maastiku avatust ega domineeri.

23. Muinsuskaitsealal uue ehitise püstitamisel kehtivad järgmised nõuded:

1) uusi, sealhulgas alla 20 ruutmeetrise ehitusaluse pindala ja alla 5 meetri kõrgusega ehitisi (edaspidi *väikeehitised*), võib püstitada ajalooliste hoonete asukohtades, juba hoonestatud kinnistutel, mille suurus võimaldab lisahoonestust, ja ajalooliselt hoonestamata kruntidel juhul, kui need ei asu avatud maastikuga alal ja on seotud väljakujunenud teedevõrguga;

2) uusi ehitisi võib püstitada pärandniitudega aladel nii ajalooliste hoonete asukohtades kui ka küla tihendamise põhimõttel mujal, kui on tagatud poolloodusliku koosluse võimalikult maksimaalne säilimine;

3) ajutisi ehitisi võib püstitada põllumaa sihtotstarbega maaüksustel põllumajanduse otstarbe ja maaharimise toetamiseks;

4) uute, sealhulgas väikeehitiste, ja ajutiste ehitiste püstitamisel järgitakse küladele iseloomulikke vormi ja struktuuri, hoonestustihedust, hoonestuse paiknemist, krundistruktuuri, arhitektuurseid lahendusi ja paiknemist kõlvikute suhtes;

5) uute, sealhulgas väikeehitiste püstitamisel lähtutakse muinsuskaitseala kultuuriväärtuslike hoonete mahtudest, liigendusest, värvilahendusest, katusemaastikust ja arhitektuursetest lahendustest;

6) uute, sealhulgas väikeehitiste välisviimistluses kasutatakse naturaalseid ja/või keskkonda sobivaid ehitusmaterjale.

24. Muinsuskaitseala avalikku ruumi (külaplatsid, avalikud haljasalad, teed, tänavad jms) ja õuemaad kujundavate osade ja objektide ning kõrghaljastuse puhul kehtivad järgmised nõuded:

- 1) ajaloolised külateed, paekiviaiad ja -kaevud ning muud pärandkultuuri objektid säilitatakse ja võimaluse korral restaureeritakse;
- 2) uued piirdeaiad ning aiapostid, väravad jms lahendatakse järgides lähiümbruses väljakujunenud tava (materjal, kõrgus, paiknemine jms) ja sobivust krundi hoonestuse arhitektuuriga;
- 3) õuemaad, sh taluõue piirav ajalooline puistu ja hekid säilitatakse ning vajaduse korral asendatakse samaväärselise taimestikuga;
- 4) kõrghaljastuse rajamisel ja taastamisel avalikus ruumis lähtutakse muinsuskaitsealale omasest haljastusviisist;
- 5) vaateid piiravat kõrghaljastust kultuurmaastikule ei rajata, sealhulgas ei laiendata metsaalasid.

V osa

Muinsuskaitseala kaitsevööndi eesmärk ja selle tagamise nõuded

25. Muinsuskaitseala kaitsevöönd on esitatud kaitsekorra lisan 1.

26. Kaitsevööndi eesmärk on tagada muinsuskaitseala säilimine sobivas ja toetavas keskkonnas, et vältida järske kontraste hoonestuse mastaapsuses ja tiheduses, ning muinsuskaitseala vaadeldavus.

27. Kaitsevööndis ei püstitata välismõõtmelt või hoonestustiheduselt muinsuskaitseala hoonestus- ja külastruktuuri sobimatuid ning vaadeldavust häirivaid või varjavaid ehitisi.

VI osa

Leevendused tööde tegemise loakohustusest ja teavitamise kohustusest muinsuskaitsealal ja selle kaitsevööndis

28. Muinsuskaitsealal ei nõuta muinsuskaitse eritingimusi ehitusprojekti koostamiseks ega tööde tegemise luba järgmistel juhtudel:

- 1) C-kaitsekategooria hoone konserveerimiseks, restaureerimiseks ja ehitamiseks;
- 2) raietöödeks ja hooajalise ehitise püstitamiseks, juhul kui kohaliku omavalitsuse üksus on raieloa ja hooajalise ehitise püstitamise loa Muinsuskaitseametiga kooskõlastanud;
- 3) kaeve- ja muudeks pinnase teisaldamise ja juurdeveoga seotud töödeks väljaspool arheoloogilise kultuurikihi alad³ ja pärandniitude alad⁴;
- 4) kõrghaljastuse rajamiseks õuemaal, välja arvatud arheoloogilise kultuurikihi aladel;
- 5) tegevuskoha tähise, info- või reklaamikandja paigaldamiseks, juhul kui kohaliku omavalitsuse üksus on lahenduse Muinsuskaitseametiga kooskõlastanud.

29. Muinsuskaitseala kaitsevööndis ei nõuta:

- 1) olemasoleva ehitise ümberehitamise ja välisilme muutmise kooskõlastamist Muinsuskaitseametiga, välja arvatud maapealse osa laiendamisel;
- 2) kaitsevööndi alal ehitiste lammutamise kooskõlastamist Muinsuskaitseametiga.

³ Näidatud korralduse lisan 4

⁴ Näidatud korralduse lisan 3

30. Punktides 28 ja 29 toodud leevendused ei kohaldu muinsuskaitsealal asuva mälestise alal, kui mälestise kaitse käskkirjas pole öeldud teisiti.

VII osa
Muinsuskaitsealal paiknevate kinnismälestiste kaitsevööndid

31. Mälestise kaitsevööndi võib määrata maa-alalisele kinnismälestisele.

VIII osa
Lõppsätted

32. Korraldus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

33. Vabariigi Valitsuse 11. veebruari 2016. a määruse nr 21 „Rebala muinsuskaitseala põhimäärus“ kehtivus lõpeb punktis 32 sätestatud korralduse jõustumisest.

Korraldust on võimalik vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul korralduse Riigi Teatajas avaldamise päevast arvates.

Korralduse põhjendused ja selgitused on esitatud seletuskirjas, mis on kättesaadav Muinsuskaitseameti veebilehel ja Muinsuskaitseametis.

Kristen Michal
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär

Lisa 1. Muinsuskaitseala ja kaitsevööndi piirid

Lisa 2_1. Saha hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_2. Maardu hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_3. Vandjala hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_4. Loo hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_5. Parasmäe hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_6. Võerdla hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_7. Rebala hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_8. Manniva hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_9. Jõelähtme hoonete kaitsekategooriad

Lisa 2_10. Koila hoonete kaitsekategooriad

Lisa 3. Pärandniitude ja ajaloolise järjepidevusega looduslike taimekooslustega alade asukohad

Lisa 4. Arheoloogilise kultuurikihiga alad ja kinnismälestised